

Advokatfirmaet Grette da
Postboks 1397 Vika
0114 OSLO

Deres referanse
Øystein Flagstad

Vår referanse
14/01121-10/KBK

Dato
14.08.2015

Vedtak om pålegg - Formidlingstjenesten Utmelding.no

Det vises til Deres tilsvare av 27. mars 2015 på Datatilsynets varsel om vedtak av 24. februar 2015. I Deres tilsvare viser De til Kulturdepartementets brev av 22. oktober 2014. Dette brevet har tidligere ikke vært kjent for Datatilsynet.

På bakgrunn av ovennevnte dokumentasjon fatter ikke Datatilsynet pålegg slik som det ble varslet om i brev av 24. februar 2015.

Datatilsynet fatter imidlertid pålegg om sikring av kommunikasjonen. Dette er ikke tidligere varslet, men var inngående drøftet i vårt brev av 24. februar. Vi finner at saken er tilstrekkelig opplyst, slik at nytt varsel om vedtak ikke er nødvendig.

Vedtak om pålegg

Med hjemmel i personopplysningsloven § 46 jf. § 13 og personopplysningsforskriften § 2-11 pålegger Datatilsynet utmelding.no v/Erling Løken Andersen ikke å kommunisere utmeldinger på e-post, eller på annen måte ukryptert over internett.

Sensitiv personopplysning

Sentralt i Datatilsynets varsel om vedtak står spørsmålet om hvorvidt en aktiv utmelding av Den norske kirkes medlemsregister er å regne som en sensitiv personopplysning. Det er stadfestet i flere omganger at medlemsregisteret har hatt dårlig kvalitet. Fra 1999 – 2005 ble 600 000 oppføringer i registeret slettet som følge av at de var feilaktig registrert.

De hevder at «på grunn av disse omstendighetene gir informasjon om at en person er innført i Kirkens medlemsregister ingen opplysning om «religiøs oppfatning». Det er like sannsynlig at man automatisk og feilaktig er oppført i registeret, som at man aktivt på grunn av sin religiøse overbevisning har meldt seg inn».

Datatilsynet er ikke enig i denne vurdering da medlemsregisterets kvalitet er blitt betydelig forbedret siden 1999. Fortsatt er det feilregistreringer, men disse overskygger ikke det faktum at man må kunne slutte seg til at oppføring i medlemsregisteret er å regne som en religiøs oppfatning i personopplysningslovens forstand.

For de som aktivt melder seg ut av medlemsregisteret vil dette i hovedsak, slik Datatilsynet har forstått det, omfatte personer som er feilregistrert i registeret. I noen tilfeller vil dette også kunne gjelde personer som endrer sin religiøse oppfatning.

Det er videre slik at det ikke bare er «medlemmer» av Den norske kirke som vil være brukere av applikasjonen. Det opplyses at det på grunn av en praksis som har ført til at mange, etter at de aktivt har meldt seg ut av kirken, fremdeles står oppført i registeret, er det sannsynlig at applikasjonen også vil brukes av personer som ønsker å sjekke om de er innført i registeret.

Hva som er en sensitiv personopplysning vil i denne sammenheng ikke bare omfatte opplysning om en religiøs oppfatning; også opplysning om at en person har tatt et aktivt standpunkt om at vedkommende ikke tilhører et gitt trossamfunn omfattes av definisjonen. Datatilsynet er derfor kommet til at en utmelding via Utmelding.no er å regne som en sensitiv personopplysning jf. personopplysningsloven § 2 nr. 8 bokstav a).

Behandlingsgrunnlag

Datatilsynet var ikke kjent med Kulturdepartementets brev av 22. oktober 2014, da varsel om vedtak ble sendt 24. februar 2015. Departementet uttaler her at formkravene ikke er til hinder for elektronisk kommunikasjon. Det heter videre: *«Utmelding kan, slik departementet ser det, skje ved e-post dersom det vedlegges et scannet dokument som er datert og underskrevet. Uttalelsen til statssekretær Borgundvaag må forstås på bakgrunn av dette. Den kan imidlertid ikke tas til inntekt for løsninger med elektronisk signatur, slik det kan fremstå på nettsiden utmelding.no.»*

I tilsvaret av 27. mars 2015 hevder De at Kirkeloven ikke kan være behandlingsgrunnlag for behandling av personopplysning, slik Datatilsynet forutsetter i ovennevnte varsel. Kirkeloven § 3 sier ikke uttrykkelig at det skal opprettes noe medlemsregister, men dette er forutsetningsvis klart da bestemmelsen regulerer formkrav ved bl.a. inn- og utmelding av medlemsregisteret. Dette er tilstrekkelig til å konstatere at § 8 første ledd og § 9 første ledd bokstav b) får anvendelse. I tillegg vil personopplysningsloven komme supplerende inn så framtidig ikke noe annet følger av Kirkeloven, jf. personopplysningsloven § 5.

I varselbrevet antok Datatilsynet at samtykke ikke var et tilstrekkelig behandlingsgrunnlag, da dette ikke kunne sette kirkelovens bestemmelser til side. Kulturdepartementets brev av 22. oktober 2014 endrer imidlertid på premissene for denne vurderingen; og Datatilsynet finner nå at samtykke er et relevant behandlingsgrunnlag.

Grunnleggende menneskerettigheter

Datatilsynet har merket seg at De mener at utmelding.no's virksomhet må regnes som en ytring som skal ha et spesielt vern etter Grunnloven § 100. Da Datatilsynet har endret sitt vedtak finner vi ikke grunn til å gå nærmere inn på denne problemstillingen.

Informasjonssikkerhet

Personopplysningsloven § 13, jf. personopplysningsforskriften kapittel 2 stiller krav til informasjonssikkerhet ved behandling av personopplysninger. Den behandlingsansvarlige skal sørge for tilfredsstillende sikring av integritet, tilgjengelighet og konfidensialitet.

Forskriften § 2-11 krever at personopplysninger som overføres elektronisk utenfor den behandlingsansvarliges kontroll, skal krypteres eller sikres på annen måte når konfidensialitet er nødvendig. Datatilsynet er derfor av den oppfatning at utmeldinger av et trossamfunn ikke kan sendes i vanlig åpen e-post eller på annen måte ukryptert over internett. Den samme vurdering har tilsynet gjort for forsendelse av fødselsnummer.

I denne saken har personopplysninger blitt kommunisert ukryptert over internett, blant annet på e-post til Den norske Kirke. Dette et avvik fra krav om konfidensialitetssikring i personopplysningsforskriften § 2-11

Dette er grunnlaget for pålegget om sikring av kommunikasjonen. Forutsatt at kommunikasjonen sikres, er ikke dette til hinder for videre drift av tjenesten.

Klageadgang

Dette vedtaket kan påklages i henhold til forvaltningslovens bestemmelser. Eventuell klage må fremsettes overfor Datatilsynet **innen tre uker** etter at vedtaket ble mottatt. En eventuell klage oversendes Personvernemnda for klagebehandling. Datatilsynet gjør i den forbindelse oppmerksom på retten til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Med vennlig hilsen

Helge Veum
avdelingsdirektør

Knut-Brede Kaspersen
fagdirektør